وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

ژمارە: ٢٥٩٥ لە ٢٠٢٥/٤/٢٨

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە بڕگەی (سێیەم) ماددەی (٧) لە یاسای وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی ٢٠٠٧، وە بڕگەی(هەژدەیەم) لە ماددەی (٢) و بڕگەی (ب) لە ماددەی (١٠٥) لەیاسای چاودێری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢٦) ساڵی ١٩٨٠ ئەم ڕێنماییەمان دەرکرد:-

ڕێنمایی ژمارە (٥)ی ساڵی ٢٠٢٥
تایبەت بە ماڵی ژنانی بێ لانە

ماددەی(١):

مەبەست لەم دەستەواژانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریان دەگەیەنێت بۆ جێبەجێ کردنی ئەم ڕێنماییە:

یەکەم: هەرێم: هەرێمی کوردستان - عێراق.

دووەم: وەزارەت: وەزارەتی کار و کاروباری کۆمەڵایەتی هەرێم.

سێیەم: ژنانی بێ لانە: ئەو ژن و کچانەی شوێنی حەوانەوەیان نیە و لە خێزانەکانیان دابڕاون وهەڕەشە لەسەر ژیانیان نیە.

چوارەم: ماڵ: ماڵی ژنانی بێ لانە.

پێنجەم: لیژنە: لیژنەیەك كە لەماڵ پێكدەهێنرێت بەسەرۆكایەتی بەرپرسی هۆبە و (٢) دوو فەرمانبەر.

ماددەی(٢): ئامانج

دابین کردنی ماڵێکی ئارام و شایستە بۆ ژنانی بێ لانە و شیاندنیان بۆ تێکەڵکردنەوەیان لەگەڵ کۆمەڵگە.

ماددەی(٣):

یەکەم: وەزارەت هەڵدەستێت بە کردنەوەی ماڵ وە لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتی چاودێری و گەشەپێدانی کۆمەڵایەتی پارێزگاکان و بەڕێوەبەرایەتی گشتی گەرمیان و بەڕێوەبەرایەتیەکانی چاودێری و گەشەپێدانی کۆمەڵایەتی ئیدارە سەربەخۆکان سەرپەرشتی دەکرێن.

دووەم: بەرپرسی هۆبە پێویستە هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس بێت لە بواری کارگێری یان کۆمەڵایەتی یان یاسایی و شارەزایی کەمتر نەبێت لە (٥) پێنج ساڵ و چەن فەرمانبەرێك هاوکاری دەبن لەبەڕێوەبردنی ماڵ.

سێیەم: سەرجەم فەرمانبەرانی ناوماڵی حەوانەوە لە ڕەگەزی مێ دەبن.

ماددەی(٤): وەرگرتن و دەرچوون لە ماڵەکان:

١- لە ڕێگەی لیژنەوە دەبێت.

٢- لە لایەن دادگاوە بەمەرجێك هیچ کێشەیەکی یاساییان نەبێت.

ماددەی(٥): مەرجەکانی وەرگرتن و دەرچوون:

یەکەم: مەرجەکانی وەرگرتن:

١- ژنان یان کچانی نێوان (١٨ بۆ ٥٥ساڵ).

٢- هەڵگری ڕەگەزنامەی عێراقی بێ.

٣- هیچ هەڕەشەیەك لەسەر ژیانی نەبێت.

٤- تیوەنەگلابێت بەکاری بەدڕەوشتی و لەشفرۆشی.

٥- نەخۆشی گواستراوەی نەبێت.

٦- نەخۆشی دەروونی نەبێت.

٧- ئالوودە نەبێت بە ماددەی هۆشبەر.

دووەم: مەرجەکانی دەرچوون:

١- پەیدا بوونی لانە.

٢- سەرپێچی کردنی یاسا و ڕێنماییەکانی ماڵ پاش ئاگادارکردنەوەی یەکەم.

٣- ئەنجامدانی هەڵسوکەوتێك ببێتە هۆکاری زیان گەیاندن بە ماڵ و سوودمەندان.

٤- لەدەستدانی مەرجێك لە مەرجەکانی وەرگرتن.

سێیەم: پێشینەی وەرگرتن بۆ ژنانی هەرێم دەبێت.

ماددەی(٦): خزمەتگوزارییەکانی ماڵ :

١- دابین کردنی شوێنێکی گونجاو.

٢- دابین کردنی جل وبەرگ و پێداویستیە بنەڕەتیەکان.

٣- پێشکەشکردنی سێ ژەمە خواردنی ڕۆژانە.

٤- پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری دەروونی و کۆمەڵایەتی.

٥- پێشکەشکردنی خزمەتگوزاری تەندروستی بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنی پەیوەندیدار.

٦- هاوکاریکردنی سودمەندان بۆ بەدەستهێنانی هەلی کاری گونجاو.

٧- بەشداری پێکردنی سودمەندان لە خولی ڕاهێنان وشیاندن بە هەماهەنگی لەگەڵ لایەنە پەیوەندیدارەکان.

٨- پێشکەشکردنی ڕاوێژی یاسایی تایبەت لەکاتی پێویست.

٩- چاودێریکردنی منداڵانی سودمەندان لەبواری پەروەردە و تەندروستی.

ماددەی(٧): منداڵانی سودمەندان:

یەکەم: لەگەڵ دایکیان دەمێننەوە.

دووەم: منداڵانی کوڕ تاکو تەمەنی (٦) ساڵی دەمێننەوە.

سێیەم: بەدەر لە بڕگەی دووەمی ئەو ماددەیە لەکاتی هەبوونی جێگای جیا و گونجاو منداڵانی کوڕ سەرووی (٦) شەش ساڵی لەگەڵ دایکیان دەمێننەوە.

ماددەی(٨): ماڵ هەڵدەستێت بە:

١- بەرزکردنەوەی ڕاپۆرتی مانگانەی کار و چالاکییەکانی ماڵ بۆ بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی چاودێری و گەشەپێدانی کۆمەڵایەتی پارێزگاکان و بەڕێوەبەرایەتیەکانی چاودێری و گەشەپێدانی کۆمەڵایەتی ئیدارەسەربەخۆکان.

٢- دەوام لە ماڵ (٢٤) کاتژمێری و بە (٣) سێ شیفتی فەرمی دەبێت.

ماددەی(٩):

کاربکرێت بۆ گەڕاندنەوەی سودمەندان بۆ پارێزگاکانی خۆیان.

ماددەی(١٠):

دوای دەرچوونی ئەم ڕێنماییە لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان) ڕێنمایی ژمارە (٧)ی ساڵی ٢٠٢٤ ماڵی حەوانەوە بۆ ژنانی بێ لانە هەڵدەوەشێتەوە.

ماددەی(١١):

ئەم ڕێنماییە دەچێتە بواری جێبەجێکردن دوای دەرچوونی لە ڕۆژنامەی (وەقایعی کوردستان).

کوێستان محمد عبدالله
وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی